

- венції : Закон України від 17.07.1997 № 475/97-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
 5. Костецька Т. А., Андрієвська О. В. Щодо поняття конституційно-правових обмежень прав і свобод людини і громадянина: теоретичні аспекти. *Правова держава*. 2018. Випуск . 29. С. 122–131.
 6. Письменицький А. А. Фактичний зміст права на інформацію та принцип верховенства права: теоретико-термінологічний аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія: Право. 2009. № 841. С. 131–135.
 7. Правове забезпечення інформаційної діяльності в Україні / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, І. С. Чижа. К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2006, 384 с.
 8. Погорилецкая А. В. Нормативно-правовое регулирование прав граждан на доступ к официальной информации в Украине. *Legea si viata*. 2014. № 5/3 (269). С. 76–79.

Ключові слова: інформатизація, інформаційні правовідносини, органи державної влади, право на інформацію, право на офіційну інформацію.

Key words: informatization, information legal relations, public authorities, right to information, right to official information.

КАТИНСЬКА ЛЕСЯ РОМАНІВНА

*Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,
асистент кафедри медичного права, кандидат юридичних наук*

ПОНЯТТЯ ТЕЛЕМЕДИЦИНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Телемедицина є перспективним способом надання медичної допомоги населенню, який, однак, перебуває в Україні на початкових етапах впровадження. З огляду на активне використання інформаційних технологій у різних сферах життя, безсумнівним є все ширше їх застосування у сфері медицини. Потребу у дистанційному наданні медичної допомоги яскраво проілюструвала також пандемія Covid-19. Зокрема, у Стандарті медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (Covid-19)», що затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України № 722 від 28.03.2020 року, передбачено надання лікарем первинної медичної допомоги консультації пацієнту, проведення оцінки його стану, а також надання рекомендацій щодо самоізоляції, лікування, засобами дистанційного зв'язку [5]. Позитивна роль телемедицини може полягати також у наданні медичної допомоги постраждалим від війни Російської Федерації проти України.

Незважаючи на існуючий суспільний запит, правове регулювання телемедицини є недостатнім, а також не стимулює розвиток даної сфери.

Так, стаття 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначає поняття «телемедицина» як комплекс дій, технологій та заходів, що застосовуються під час надання медичної допомоги [1]. Чинне законодавство не закріплює види телемедицини. Поділ телемедицини на телемедичну консультацію, телемоніторинг, телеметрію, домашнє консультування здійснювався відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про впровадження телемедицини в закладах охорони здоров'я» № 261 від 26.03.2010 року, який, однак, втратив чинність 22.12.2015 року та може становити лише науковий інтерес [3]. У Статті 35⁶ Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (у редакції закону від 14.11.2017 року), до вищенаведеного переліку додано також телемедичний консилиум та виконання медичних маніпуляцій та операцій.

Вважаємо, що телемедицину за суб'єктним складом та особливістю надання медичної допомоги доцільно поділити на такі ключові напрямки: «лікар – лікар», «лікар – консилиум лікарів», «лікар – пацієнт», «медична сестра-пацієнт». За видами медичної допомоги варто окреслити специфіку телемедицини при наданні первинної медичної допомоги, у вторинній та третинній медичній допомозі, а також реабілітації.

Напрямок телемедицини «лікар-лікар» та «лікар-консилиум лікарів» врегульовано в Україні положеннями наказу Міністерства охорони здоров'я України № 681 від 19.10.2015 року «Про затвердження нормативних документів щодо застосування телемедицини у сфері охорони здоров'я» [4]. Даним наказом передбачено порядок надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, особливості створення телемедичного кабінету, а також наступні форми первинної медичної документації: Форма № 001/тм «Запит на телемедичне консультування»; Форма № 002/тм «Висновок консультанта»; Форма № 003/тм «Журнал обліку телемедичних консультацій».

Відповідно до порядку надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, лікуючий лікар формує запит на телемедичне консультування відповідно до Форми № 001/тм. Даний запит надсилається лікарю-консультанту у формі електронного повідомлення, на яке накладено електронний цифровий підпис. У разі відсутності у лікуючого лікаря електронного цифрового підпису, він надає до кабінету телемедицини Форму № 001/тм на паперових носіях із власним підписом, завіреним лікарською печаткою. Лікар-консультант готує консультаційний висновок (Форма № 002/тм). Даний консультаційний висновок надсилається лікуючому лікарю у формі електронного повідомлення, на яке накладено електронний цифровий підпис. У разі відсутності у консультанта електронного цифрового підпису, він надає до кабінету телемедицини Форму № 002/тм на паперових носіях із власним підписом, завіреним лікарською печаткою. Проведення телемедичного

консультування відображається відповідними записами у журналі обліку телемедичних консультацій кабінету телемедицини.

Таким чином, телемедицина законодавчо врегульована лише як професійна комунікація між лікарями. Сімейний лікар, терапевт або педіатр, якому потрібна консультація фахівця вторинної або третинної ланки може записатися до нього на телеконсультацію як лікар.

Щодо телемедицини «лікар – пацієнт» та «сестра медична пацієнт», що є домашньою телемедициною, то законодавець обмежується лише визначенням даного поняття та окресленням його ознак. Згідно Порядку організації медичної допомоги на первинному, вторинному (спеціалізованому), третинному (високоспеціалізованому) рівнях із застосуванням телемедицини, що затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України № 681 від 19.10.2015 року «Про затвердження нормативних документів щодо застосування телемедицини у сфері охорони здоров'я», домашнє телеконсультування застосовується у випадку самостійного звернення пацієнта до лікаря за допомогою відеозв'язку, телефонного зв'язку (мобільний, стаціонарний) або мережі Інтернет (електронна пошта, web-сторінки тощо), а також для спостереження за станом здоров'я пацієнта його лікуючим лікарем у процесі надання цьому пацієнту медичної допомоги.

Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» містить визначення поняття «телереабілітації» – здійснення реабілітаційних заходів із використанням засобів дистанційного зв'язку [2]. Відповідно до п. 3 ст. 19 даного закону, надання реабілітаційної допомоги із застосуванням телереабілітації здійснюється шляхом телереабілітаційного консультування разом з обстеженням, телереабілітаційних зборів мультидисциплінарної реабілітаційної команди, телеметрії, контролю, домашнього телеконсультування та освіти пацієнта, дистанційної супервізії та в інших формах, що не суперечать законодавству. Однак процедура здійснення телереабілітаційних заходів не затверджена.

Таким чином, правове регулювання телемедицини в Україні потребує змін, що відповідають вимогам часу, з метою надання в можливості отримання доступу до телемедичних послуг широкому колу пацієнтів, а отже – розвитку домашньої телемедицини. Важливим є правове регулювання процедури надання телереабілітаційних послуг, за допомогою яких дистанційну реабілітаційну допомогу зможуть отримувати, зокрема, і пацієнти, що постраждали внаслідок війни Російської Федерації проти України. Як домашнє телеконсультування, так і телеконсультування «лікар – лікар», «лікар – консилиум лікарів» доцільно передбачити у Програмі медичних гарантій як окремий пакет медичних послуг, що відшкодовуються Національною службою здоров'я України.

Список використаних джерел:

1. «Основи законодавства України про охорону здоров'я»: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

2. «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я»: Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
3. «Про впровадження телемедицини в закладах охорони здоров'я»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України N 261 26.03.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0261282-10#Text>
4. «Про затвердження нормативних документів щодо застосування телемедицини у сфері охорони здоров'я»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.10.2015 № 681[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1400-15#Text>
5. Стандарт медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (Covid-19)»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 722 від 28.03.2020 року «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0722282-20#n65>

Ключові слова: телемедицина, телемедична консультація, телереабілітація.

Key words: telemedicine, telemedicine consultation, telerehabilitation.